

**Професійний стандарт
„Машиніст крана автомобільного”**

1. Загальні відомості професійного стандарту

1.1. Основна мета професійної діяльності

Керувати автотранспортним засобом та виконувати навантажувально-розвантажувальні роботи під час монтажних робіт, робіт по навантаженню, перевантаженню і транспортуванню різноманітних вантажів.

1.2. Назва виду економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код (згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 „Класифікація видів економічної діяльності”)

Секція F	Будівництво	Розділ 43	Спеціалізовані будівельні роботи	Група 43.9	Інші спеціалізовані будівельні роботи
				Клас 43.99	Інші спеціалізовані будівельні роботи

1.3. Назва виду професійної діяльності та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

Розділ	Клас	Підклас
8	833	8332
Робітники з обслуговування, експлуатації і контролю за роботою технологічного обладнання, збиранням обладнання і машин	Робітники, що обслуговують сільськогосподарські та інші пересувні установки	Робітники, що обслуговують установки для виконання земляних та подібних робіт

1.4. Назва професії (професійної назви роботи) та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

Машиніст крана автомобільного 8332

1.5. Професійна кваліфікація

Машиніст крана автомобільного

1.6. Місце професії (посади, професійної назви роботи) в організаційно-виробничій структурі підприємства (установи, організації):

Працює під керівництвом начальника колони автомобільної.

Може ставити завдання учню та стажеру машиніста крана автомобільного.

1.7. Умови праці

Тривалість робочого часу та відпочинку – згідно з чинним законодавством, графіками роботи та відпочинку, правилами внутрішнього трудового розпорядку, колективним договором.

Відпустки надаються згідно з чинним законодавством, колективним договором, графіками надання відпусток за результатами атестації робочого місця за умовами праці.

Робота пов'язана зі шкідливими та важкими умовами праці. Пільги та компенсації встановлюються відповідно до чинного законодавства.

1.8. Засоби індивідуального захисту

Черевики шкіряні з жорстким підноском;

Жилет сигнальний;

Костюм для захисту від загальних виробничих забруднень і механічних впливів зі змішаних тканин;

Респіратор пилозахисний;

Рукавиці комбіновані;

Рукавиці гумові.

Штани для захисту від знижених температур, загальних виробничих забруднень і механічних впливів зі змішаних тканин;

Валянки з гумовим низом або чоботи шкіряні утеплені з жорстким підноском;

Куртка для захисту від знижених температур, загальних виробничих забруднень і механічних впливів зі змішаних тканин

Засоби колективного захисту

Розмітка території на лінії безпечного руху по території ділянки за встановленими маршрутами.

Захисні кожухи, огороження.

Засоби пожежогасіння.

Засоби сигналізації.

Поручні, перила.

Захисні заземлення електроустановок та обладнання.

Блокувальні захисні пристрої.

Бірочна система.

Плакати і знаки безпеки.

1.9. Умови допуску до роботи за професією

Стать: жіноча та чоловіча.

Вік: 18 років і старше.

Повна загальна середня освіта та одержання професії безпосередньо на виробництві або професійна (професійно-технічна) освіта.

Наявність медичної довідки про проходження попереднього (періодичного) медичного огляду з висновком медичної комісії про придатність до роботи за професією „Машиніст крана автомобільного”.

Проходження навчання та спеціального навчання з питань охорони праці.

Проходження вступного та первинного інструктажу з охорони праці. Після первинного інструктажу на робочому місці до початку самостійної роботи повинні під керівництвом кваліфікованих працівників пройти стажування протягом не менше 2-15 змін або дублювання протягом не менше шести змін.

Наявність посвідчення про перевірку знань з питань охорони праці.

Кваліфікаційний іспит або тестування

Психофізіологічні особливості:

уважність;

пам'ять зорова та слухова;

гострота зору;

емоційна стійкість;

стійкість до впливу стресів;

відповідальність;

орієнтація у просторі;

здатність до адаптації.

1.10. Документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікацію, її віднесення до рівня НРК

Свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації за професією „Машиніст крана автомобільного” з додатками до свідоцтва про присвоєння кваліфікації „Машиніст крана автомобільного”, 4 рівень НРК.

2. Навчання та професійний розвиток

Професійне навчання працівників здійснюється у закладах освіти, начальних центрах або в структурних підрозділах підприємства за різними формами навчання за такими видами: підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації, професійно-технічне навчання, спеціальне навчання.

2.1. Первинна професійна підготовка (назва кваліфікації)

Первина професійна підготовка, професійно-технічне навчання за професією „Машиніст крана автомобільного” 4 розряду – наявність повної або базової загально-середньої освіти. Наявність посвідчення водія автотранспортних засобів категорії «С» і слюсаря з ремонту колісних транспортних засобів чи інших подібних по складності машин 3-го розряду. Без вимог до стажу роботи.

2.2. Перепідготовка (назва кваліфікації)

Перепідготовка за професією „Машиніст крана автомобільного” 4 розряду проводиться за наявності професійної (професійно-технічної) освіти або

професійно-технічного навчання на виробництві або передвищої освіти або вищої освіти. Наявність посвідчення водія автотранспортних засобів категорії «С» і слюсаря з ремонту колісних транспортних засобів чи інших подібних по складності машин 3-го розряду.

2.3. Підвищення кваліфікації без присвоєння нового рівня освіти (назва кваліфікації)

Підвищення кваліфікації з присвоєнням професійної кваліфікації «Машиніст крана автомобільного» 5 розряду. Практичний досвід роботи не менше 1 року за 4 розрядом за умов підвищення кваліфікації за професією слюсаря з ремонту колісних транспортних засобів чи інших подібних за складністю машин на 3 розряд.

Підвищення кваліфікації з присвоєнням професійної кваліфікації «Машиніст крана автомобільного» 6 розряду. Практичний досвід роботи не менше 1 року за 5 розрядом за умов підвищення кваліфікації за професією слюсаря з ремонту колісних транспортних засобів чи інших подібних за складністю машин на 3 розряд.

2.4. Спеціальне, спеціалізоване навчання машиніста крана автомобільного

Періодичне підвищення кваліфікації згідно потреб та відповідно до змін у законодавстві.

Періодичне навчання і перевірка знань з:

охорони праці, пожежної безпеки;

з правил технічної експлуатації та безпечної експлуатації електроустановок споживачів (на кваліфікаційний розряд з електробезпеки для електро-технологічного персоналу не нижче другої);

з правил дорожнього руху;

з правил охорони праці під час експлуатації вантажопідіймальних кранів, підіймальних пристроїв і відповідного обладнання;

права виконання робіт підвищеної небезпеки з навантажувально-розвантажувальних роботах за допомогою машин і механізмів.

3. Нормативно-правова база, що регулює відповідну професійну діяльність

Кодекс законів про працю України.

НПАОП 0.00-1.75-15 Правила охорони праці під час навантажувально-розвантажувальних робіт.

НПАОП 0.00-1.80-18 Правила охорони праці під час експлуатації вантажопідіймальних кранів, підіймальних пристроїв і відповідного обладнання.

НПАОП 40.1-1.21-98. Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів.

Правила дорожнього руху, від 10 жовтня 2001 р. №1306.

НПАОП 0.00-1.01-07. Про затвердження правил будови і безпечної експлуатації вантажопідіймальних кранів.

НПАОП 0.00-1.71-13 Правила охорони праці під час роботи з інструментом та пристроями.

Правила, що регулюють відповідну професійну діяльність затверджені в установленому порядку:

Правила внутрішнього трудового розпорядку.

Колективний договір.

Робоча інструкція машиніста крана автомобільного.

Стандарт підприємства, що регламентує порядок застосування бірочної системи на підприємстві.

Стандарт підприємства, що регламентує функціонування системи управління охороною праці на підприємстві.

Інструкції з пожежної безпеки

Технологічна інструкція.

Технологічний журнал (звіт за зміну).

Регламент контролю технологічних параметрів роботи доменної печі.

СОП (стандартна операційна процедура).

4. Загальні компетентності

1. Знання професійної лексики.
2. Здатність діяти в нестандартних ситуаціях.
3. Здатність працювати в команді.
4. Дотримання професійної етики.
5. Запобігання конфліктних ситуацій.
6. Вміти користуватися контрольно-вимірювальними приладами, системами сигналізації і блокування.
7. Знати методи безпечного виконання робіт з обладнанням, механізмами та інструментом, тощо.
8. Знати основи ощадливого виробництва.
9. Знати правила охорони праці та промислової безпеки.
10. Знати план локалізації та ліквідації аварійних ситуацій та аварій.

5. Перелік трудових функцій (професійних компетентностей за трудовою дією або групою трудових дій, що входять до них), умовні позначення

Умовне позначення	Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)	Умовне позначення
А	Початок і закінчення виконання робіт	Здатність отримувати наряду на виконання робіт	А1
		Здатність проводити огляд і перевірку справності обладнання та інструментів	А2
		Здатність вести оперативний/ агрегатний журнал	А3

		Здатність прибирати робоче місце, інструмент, обладнання по закінченню робіт	A4
		Здатність проводити огляд вантажопідіймальних машин і механізмів, вантажозахоплювальних пристроїв та інструментів	A5
Б	Технічне обслуговування обладнання і ремонт	Здатність виконувати контрольні-діагностичні робіт	B1
		Здатність виконувати заправно-мастильні робіт	B2
		Здатність проводити огляд електричної частини крана, неповоротної та поворотної рам, опорно-поворотного пристрою і виносних опор	B3
		Здатність проводити огляд гідравлічної системи, систем управління	B4
		Здатність регулювати механізми (гальма, зачеплення конічних шестерень, ланцюги, кінцеві вимикачі та ін.)	B5
		Здатність проводити огляд канатів	B6
		Здатність виконувати кріпильні роботи і випробування крана на холостому ходу і під навантаженням	B7
		Здатність готувати обладнання до ремонту і прийом з ремонту	B8
		Здатність виявляти несправності підйомно-транспортного засобу і знімних вантажозахоплювальних пристроїв	B9
		В	Експлуатація обладнання
Здатність приведення кранової установки в робоче положення	B2		
Здатність переводити кран у транспортне положення	B3		

		Здатність управляти краном автомобільним під час виконання монтажних робіт, робіт з навантаження-розвантаження, перевантаження і транспортування вантажів	B4
		Здатність контролювати величини вантажу, що піднімається і встановленого вильоту стріли	B5
		Здатність контролювати роботи механізмів і вузлів крана в т.ч. спостереження за обмежувачами, звуковим пристроєм, гальмами, лебідками, контрольно-вимірювальною апаратурою	B6
		Здатність контролювати правильність навівання канатів на барабан	B7
		Здатність контролювати стан робочого майданчика	B8
Г	Дотримання норм та правил охорони праці та промислової безпеки	Здатність забезпечувати особисту безпеку та здоров'я, безпеку та здоров'я оточуючих людей в процесі виконання робіт та під час знаходження на території підприємства	Г1
		Здатність дотримуватись заходів пожежної безпеки і правил поведінки у разі аварії	Г2
		Здатність дотримуватись законодавчих та внутрішніх корпоративних стандартів та положень щодо охорони праці та промислової безпеки	Г3
		Здатність дотримуватись вимог нарядної системи та правил внутрішнього трудового розпорядку	Г4
		Здатність дотримуватись вимог експлуатації небезпечних виробничих об'єктів	Г5

		Здатність дотримуватись вимог нормативно-правових актів з охорони праці, правил поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, використання засобів колективного та індивідуального захисту	Г6
Д	Надання першої домедичної допомоги потерпілим при нещасних випадках	Здатність визначати характер ушкодження та ступінь загрози життю та здоров'ю постраждалих від нещасних випадків	Д1
		Здатність надавати першу долікарську допомогу постраждалим від нещасних випадків, від гострого захворювання, у випадку аварії	Д2
		Здатність транспортувати постраждалих до місця надання першої медичної допомоги	Д3
Е	Дотримання норм і правил екологічної безпеки	Здатність вивчати та дотримуватись вимог правил екологічної безпеки	Е1
		Здатність здійснювати збір усіх відходів, які утворилися, роздільно по видах в тару	Е2
		Здатність проводити ліквідацію наслідків розливу нафтопродуктів	Е3

6. Опис трудових функцій

Трудові функції	Професійні компетентності	Предмети і засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, продукти, інструменти)	Знання	Уміння та навички
------------------------	----------------------------------	---	---------------	--------------------------

<p>А. Початок і закінчення виконання робіт</p>	<p>A1 A2 A3 A4 A5</p>	<p>Журнал прийому-здачі зміни; автотранспортний засіб; дорожній лист; кабіна управління автокраном; основне і допоміжне обладнання крана автомобільного; несуча конструкція автокрана; вантажозахоплювальні пристрої і пристосування; сталеві канати; виносні опори; паливно-мастильні матеріали; прилади пристроїв безпеки (прилади захисту крана); експлуатаційна і технічна документація; інструменти і пристосування; звукова і знакова сигналізація; дорожній лист; паливно-мастильні матеріали; панель приладів.</p>	<p>3.1. Правила охорони праці під час експлуатації вантажопідіймальних кранів, підіймальних пристроїв і відповідного обладнання; 3.2. Правила охорони праці під час вантажно-розвантажувальних робіт; 3.3. Правила прийому і здачі зміни; 3.4. Правила експлуатації і технічного обслуговування автомобільних кранів і автотранспортних засобів; 3.5. Призначення, будова, принцип роботи агрегатів, механізмів, систем і приладів автомобільних кранів; 3.1. Призначення, будову приладів безпеки ПЗК; УМК і ін.; 3.7. Призначення, будову і принцип дії гідравлічної системи; 3.8. Будову і принципи експлуатації крюків, підвісок, канатних строп, траверс та інших вантажозахоплювальних пристроїв, і</p>	<p>У.1. Проводити візуальний огляд і перевірку технічного стану автотранспортного засобу і крана автомобільного; У.2. Готувати основне і допоміжне обладнання кранової установки до роботи; У.3. Перевіряти роботу механізмів на холостому ході; У.4. Проводити огляд, кріплення, змащення, регулювання механізмів крана; У.5. Проводити огляд гальм (головного та допоміжного підйомів, підйому стріли); У.6. Проводити огляд канатів (вантажний, стріловий і відтягнення стріли); У.7. Проводити огляд гака і підвіски крюка; У.8. Проводити огляд контрольно-вимірювальні приладів; У.9. Проводити огляд приладів забезпечення безпеки; У.10. Проводити огляд такелажних пристроїв; У.11. Проводити</p>
---	---------------------------------------	--	---	---

<p>Б. Технічне обслуговува ння обладнання і ремонт</p>	<p>Б1 Б2 Б3 Б4 Б5 Б6 Б7 Б8 Б9</p>	<p>Кабіна крана автомобільного; базовий автомобіль (двигун, ходова частина та ін.); вузли робочого обладнання автокрана; несуча конструкція автокрана; вантажозахоплюв альні пристрої і пристосування; сталеві канати; обладнання та інструмент для змащення; мастильні матеріали; керівництво по експлуатації та технічного обслуговування базового автомобіля і кранової установки; слюсарний інструмент інструменти і пристрої для очищення вузлів і агрегатів базового автомобіля і крана автомобільного; інструменти і пристрої для виконання ремонтних робіт.</p>	<p>3.1. Робочу інструкцію водія автотранспортних засобів і машиніста крана автомобільного; 3.2. Види, періодичність і регламент технічного обслуговування кранів, механізмів, агрегатів і систем; 3.13 Способи розбирання і складання вузлів, вимоги, що пред'являються до інструменту і пристосувань; 3.4. Пристрій і технічні характеристики, основні параметри роботи устаткування; 3.5. Причини виникнення технічних несправностей, заходи щодо їх попередження та усунення; 3.6. Порядок підготовки обладнання до ремонту; 3.7. Порядок проведення планового технічного обслуговування і планово- попереджувального ремонту; 3.8. Види і марки мастильних матеріалів, правила</p>	<p>У.1. Проводити діагностику з метою визначення працездатності обладнання, механізмів і систем управління крана автомобільного; У.2. Візуально визначати технічний стан вузлів, устаткування та деталей; У.3. Виявляти несправності і проводити дрібний ремонт базового автомобіля і крана автомобільного в складі бригади; У.4. Робити змащування вузлів устаткування, яке обслуговує; У.5. Читати робочі креслення та електромонтажні схеми автомобільних кранів.</p>
---	---	---	--	---

<p>В. Експлуатація я обладнання</p>	<p>B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8</p>	<p>Автомобільний кран; неповоротна и поворотна частина крану автомобільного; робоче обладнання; привід управління; гідрообладнання крану; контрольно-вимірвальні пристрої і органи керування; прилади і пристрої безпеки; кранова установка; вахтовий журнал; вантаж; керівництво по експлуатації крана автомобільного.</p>	<p>3.1. Правила/ порядок організації робочого місця автомобільного крану; 3.2. Вимоги до робочого майданчику; 3.3. Правила, вимоги і порядок виконання такелажних робіт; 3.4. Правила виконання монтажних робіт, робіт з навантажування, розвантажування, перевантажування і транспортування, в тому числі в охоронній зоні поблизу лінії електропередач, комунікацій і мереж, і вимоги до якості робіт; 3.5. Технічні характеристики, технічну документацію и вантажні характеристики автомобільних кранів, допустимі навантаження на вантажозахватні пристрої; 3.6. Правила і порядок монтажу технологічного устаткування, стапельного та секційного складання виробів, конструкцій збірних; 3.7. Знакову</p>	<p>У.1. Проводити контрольний огляд крана; У.2. Приводити кран і органи управління краном в робоче положення; У.3. Встановлювати перемикач в кабіні шасі в положення «кранова робота», включити насосну групу; У.4. Ставити кран на виносні опори У.5. Розфіксувати поворотну частину крана; У.6. Приводити в вертикальне положення вантажний канат і крюкову підвіску при від'єднувальних сержках; У.7. Від'єднувати гак від шворня, утримуючи крюкову підвіску від розгойдування; У.8. Піднімати підвіску на 1...1,5 м; У.9. Провертати поворотну частину крана на 1 оборот в кожному напрямку і перевірити спрацювання гальма механізму в кожному напрямку; У.10. Контролювати роботу механізмів і вузлів крана (обмежувачі, звукові пристрої, гальма, лебідки,</p>
--	--	---	--	--

<p>Г. Дотримання правил з охорони праці та промислової безпеки</p>	<p>Г1 Г2 Г3 Г4 Г5 Г6</p>	<p>Засоби індивідуального захисту; засоби колективного захисту; засоби пожежогасіння.</p>	<p>3.1. Політики та мети підприємства в галузі охорони праці; 3.2. Вимоги безпеки, що пред'являються до машиніста крана автомобільного (загальні вимоги, вимоги безпеки перед початком робіт, під час виконання робіт та під час завершення роботи, основні небезпечні та шкідливі промислові фактори, безпечна організація роботи та утримання робочого місця); 3.3. Вимоги щодо застосування, утримання та зберігання спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту; 3.4. Перелік та місце зберігання засобів пожежогасіння та аварійних інструментів; 3.5. Пожежонебезпечні властивості матеріалів, сировини, напівпродуктів та готового продукту; 3.6. Позиції плану ліквідації аварій; 3.7. Вимоги</p>	<p>У.1. Виконувати вимоги нормативних актів з охорони праці, правила поведінки з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва; У.2. Використовувати засоби колективного та індивідуального захисту; У.3. Діяти в аварійних ситуаціях згідно «Плану ліквідації аварій»; У.4. Виконувати вимоги положень, інструкцій, стандартів за професією та видами робіт; У.5. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку; У.6. Виконувати положення Колективного договору підприємства; У.7. Виконувати вимоги трудової дисципліни та регламенту виконання робіт; У.8. Проводити аналіз безпечного виконання робіт.</p>
---	--	---	---	--

<p>Е. Надання першої домедичної допомоги потерпілим при нещасних випадках</p>	<p>E1 E2 E3</p>	<p>Аптечка (загального призначення) для машиніста крана автомобільного</p>	<p>3.1. Правила та прийоми надання першої домедичної допомоги постраждалим від нещасних випадків, гострого захворювання, у випадку аварії; 3.2. Місцезнаходження засобів для надання долікарської допомоги; 3.3. Порядок виклику «Швидкої допомоги», пожежної частини, номера телефонів служб екстреного реагування; 3.4. Правила транспортування постраждалих при нещасних випадках; 3.5. Склад та застосування лікарських препаратів.</p>	<p>У.1. Визначати характер ушкоджень та ступінь загрози життю та здоров'ю постраждалих від нещасних випадків; У.2. Надавати першу домедичну допомогу постраждалим від різних видів травм (ураження електричним струмом, поранення, вивих, перелом, кровотеча, опік та ін.); У.3. Транспортувати постраждалих до місця надання першої медичної допомоги.</p>
--	-------------------------	--	--	--

<p>Ж. Дотримання норм і правил екологічної безпеки</p>	<p>Ж1 Ж2 Ж3</p>	<p>Матеріали та інструменти для ліквідації наслідків розливу нафтопродуктів; тара для відходів.</p>	<p>3.1. Політики підприємства в галузі охорони навколишнього середовища; 3.2. Цілі підприємства в галузі екології; 3.3. Основи ощадливого підприємства, систему 5С, 3.4. Положення Системи менеджменту навколишнього середовища (СМОС). 3.5. Вимог законодавства в галузі охорони навколишнього середовища. 3.6. Реєстр екологічних аспектів свого підрозділу; 3.7. Інструкції з поводження з відходами; 3.8. Наказ про моніторинг розливів нафтопродуктів; 3.9. Закон України «Про відходи», «Про охорону земель».</p>	<p>У.1. Проводити збір відходів виробництва роздільно по видах; У.2. Ліквідувати наслідки розливів нафтопродуктів.</p>
---	-------------------------	---	--	--

7. Дані щодо розроблення та затвердження професійного стандарту

7.1. Розробники проекту професійного стандарту

Галузева рада з розробки професійних стандартів і стратегії розвитку професійних кваліфікацій Всеукраїнського об'єднання обласних організацій роботодавців підприємств металургійного комплексу «Федерація металургів України».

7.2. Суб'єкт перевірки професійного стандарту

Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні.

7.3. Дата затвердження професійного стандарту

7.4. Дата внесення професійного стандарту до Реєстру професійних стандартів

7.5. Рекомендована дата наступного перегляду професійного стандарту